

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

321.396

Szerző:

Demeter Imre

Cím:

Meghallgattuk

Budapesti látomás

Forrás:

Rádió és Televízió Újság

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Idő:

1960

Személy:

Helyszám:

cs. 23. sz.

Budapest nyomda, Gerőleány-n. 2. -- 14806/51

A rádiójáték-fesztivál nyitódarabja, *Sötér István Budapesti látomás*-a egy kicsit jelkép is volt, nemcsak érdekes művészi élmény: 1948-ban ez a dráma nyerte meg a rádiójáték-pályázatot, rendkívül újszerű volt és merész ösvényt vágott; mai szóval élve „formát bontott”, de valójában új formát teremtett az új tartalomhoz. Azóta a rádiójáték műfaj nálunk is polgárjogot nyert, kísérletezett és meg-megbotlott, értékes műveket teremtett.

S vajon hogyan hat ma ez a tizenkét év előtti rádiódráma? Ez a kérdés foglalkoztatott a *Budapesti látomás* kéziratának olvasásakor. S amikor az adás elkezdődött, megintcsak megragadott a születésekor úttörőnek vallott mű újszerűsége. Nem volt ez valamiféle hangmúzeum; izgalmas és érdekes drámát hallottunk, melynek elemzése a rádiójáték időszzerű problémáit veheti fel.

Sötér István a háborús éveket, s főként fiatal művészek hontalanságát, a felszabadulás után pedig az utak szétágazását ábrázolja, egy színes tragikus történetével. A lány, miután szerelmese Párizsban marad, s ő úgy érzi, hogy művészpályája is zsákutcába került, öngyilkos lesz. A műtőasztalon, operáció közben, lázalmában felidézi az életét. Sötér írói eszközökkel, nagyerejű költőiséggel ábrázolja a roppant szenvedélyeket s igazán drámai atmoszférát teremt.

Az operáció és a lázalom kettős, s mégis egységes vonala vezet végig a drámán. De ez nem csupán formai megoldás, hanem alapvetően tartalmi is. S lehetséges, hogy van ebben ma már túlhaladott eszköz is, mint a túlzott szaggatottság, a foko-

zott „rádiószerűség” — maga a hang meglevenülése ma is követendő. Szerintem túlhaladott benne az, ami bizonyára tizenkét évvel ezelőtt sem volt erénye: a bár irodalmi, szépenzengő, de olykor drámaiatlan dialógus. Néha inkább epikus, túlstilizált a szöveg. Bizonyos az is, hogy a szaggatottság — mely egyébként valamiféle ballada jelleget ad a játéknak, s ezzel még izgalmasabbá, szinte bizarrá teszi — nem egyszer a túlsúlytalansággal jár együtt s talán ilyenkor nehezebb tisztázni a cselekményt is. De, szerintem, most inkább azt kell hangsúlyozni, hogy Sötér István szép és költői drámája éppen abban követendő, hogy *csakis és kizárólag rádiódráma s kihasználja a műfaj jellegzetességeit.*

Az előadást Gál Péter rendezte, igényesen és érdekesen, ha nem is hiánytalanul. A költői dráma élt és hatott ebben a rendezésben, mely

kitűnően — olykor melodramaszzerűen — alkalmazta *Tamássy Zdenkó* igen jó és kifejező kísérőzenéjét. Kár, hogy nem mindig és nem elégszer éreztük az operáció izgalmát, s néhány átkötés is gyengén sikerült. Többször lassúnak éreztük az előadás ritmusát. Nem helyeseljük, hogy *Garics János* — az egyik orvos alakítója — beszédét nehezen lehetett megkülönböztetni a férfihost egyébként felszínesen alakító *Bitskey Tibor* hangjától. *Ruttkai Éva* szenvedélyesen szép, költői játéka az egész drámát sűrítette kiválóan, *Ungvári László* a rendező bonyolult figuráját hitelesen ábrázolta s jó volt *Kemény László* orvos-professzora.

A *Budapesti látomás* azzal, hogy művészi élményt adott a hallgatónak, s azzal is, hogy érdekes műfaji problémákat feszeget ma is — méltó kezdete volt a rádiójáték-fesztiválnak.

Demeter Imre